

ÎNCHEIERE

10 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Anna Chivș și Valentin Chivș împotriva Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău, intervenienți accesorii Mihail Calalb, Margareta Trișca și Dorin Brăgaru cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău și s-a menținut hotărârea din 05 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată :

La 12 noiembrie 2014 Anna Chivș și Veaceslav Chivș au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău, intervenienți accesorii Mihail Calalb, Margareta Trișca și Mihail Brăharu, prin care au solicitat anularea deciziei nr. 1-23-20 din 25 ianuarie 2012 emisă de Consiliul municipal Chișinău „Cu privire la autentificarea dreptului de proprietate privată comună asupra terenului din str. XXXXX Margaretei Trișca și lui Mihail Calalb” și declararea nulității titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX.

În motivarea cererii reclamanții au invocat că sunt proprietarii construcției imobiliare situate în mun. XXXXX, str-la XXXXX. Dreptul de proprietate a fost dobândit prin contractul de vânzare - cumpărare nr. 4-3221 din 12 decembrie 1996 și contractul de donație nr. 1-1287 din 01 ianuarie 1985.

Au menționat că construcțiile imobiliare deținute cu drept de proprietate se află pe terenul cu nr. cadastral XXXXX, care conform extrasului din Registrul bunurilor imobile are o suprafață de 0,0802 ha. Terenul respectiv este proprietate a Consiliului

mun. Chișinău și este în folosință comună a reclamantilor, împreună cu alți proprietari ai altor imobile amplasate pe acest teren.

Au declarat că la 29 august 2014, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare a Consiliului mun. Chișinău, prin scrisoarea nr. 01/109 i-a informat, că prin Decizia nr. 1/23-20 din 25 ianuarie 2012, emisă de Consiliul mun. Chișinău și a Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren emis de Primăria mun. Chișinău, terenul cu suprafața de 0,351 ha a fost transmis gratuit în proprietate lui Mihail Calalb și Margaretei Trișca, fiind atribuit terenului un alt număr cadastral - XXXXX, iar casei nr. XXXXX.

Reclamantii au susținut că la 26 septembrie 2014, s-au adresat Consiliului mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău cu o cerere prealabilă, prin care au solicitat anularea Deciziei nr. 1/23-20 din 25 ianuarie 2012 și a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren la care au primit răspunsul nr. 041-09-2281 din 08 octombrie 2014. Potrivit răspunsului, autoritatea administrației publice locale nu este în drept să-și revoce unilateral actele eliberate anterior.

Prin încheierea din 26 octombrie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău s-a atras în calitate de intervenient accesoriu Mihail Brăharu. (f.d. 172-174, vol. I)

Prin hotărârea din 05 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Anna Chivș și Veaceslav Chivș. S-a anulat decizia nr. 1/23-20 din 25 ianuarie 2012 emisă de Consiliul municipal Chișinău „Cu privire la autentificarea dreptului de proprietate privată comună asupra terenului din str. XXXXX Margaretei Trișca și lui Mihail Calalb” și titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX. (f.d. 72, 79-86, vol. II)

Prin încheierea din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a înlocuit partea ieșită din proces Mihail Brăharu, decedat la 08 mai 2017, cu succesorul său în drepturi Dorin Brăharu. (f.d. 139, 140, vol. II)

Prin decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Consiliul și Primăria municipiului Chișinău și s-a menținut hotărârea din 05 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 152, 153-159, vol. II)

Pentru a ajunge la această concluzie instanțele au reținut că potrivit datelor din Registrul bunurilor imobile, casa de locuit din str. XXXXX, mun. XXXXX, amplasată pe terenul cu nr. cadastral XXXXX la data emiterii deciziei nr. 1/23-20 din 25 ianuarie 2012 și a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat în temeiul acesteia, aparține cu drept de proprietate comună pe cote-părți mai multor persoane. S-a stabilit că nu au fost prezentate probe, care ar confirma că toți coproprietarii au dat acordul pentru divizarea terenului, cu formarea a două bunuri imobile separate și transmiterea părții divizate în proprietate privată lui Mihail Calalb și Margaretei Trișca și nici nu s-a negat despre lipsa acestor acorduri.

Totodată s-a reținut că Anna Chivș și Alexandr Malinovski, atât la data producerii faptului juridic, cât și la data inițierii prezentului litigiu erau coproprietari ai construcțiilor cu nr. cadastrale XXXXX - XXXXX, deținând cotele de 2/5 și 1/5, Mihail Calalb și Margareta Trișca erau coproprietari ai anexelor la construcțiile cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX și XXXXX, anexe identificate prin nr. cadastrale XXXXX, XXXXX și XXXXX, deținând cotele de 1/6 și 5/6.

Instanțele au considerat că administrația publică locală nu dispunea de dreptul divizării terenului aferent construcției, casă de locuit cu mai multe apartamente, dar care nu este bloc locativ și care se află în proprietate comună de cote-părți a mai multor persoane, fără a dispune de cererea sau acordul tuturor proprietarilor. Or, actele legale și guvernamentale ce reglementează domeniul vizat direct, clar și cert impun existența acestor cereri sau acorduri, iar lipsa lor are ca efect ilegalitatea deciziei emise în acest sens de autoritate.

Subsecvent admiterii cerinței principale și constatării ilegalității deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 1/23-20 din 25 august 2012 „Cu privire la autentificarea dreptului de proprietate privată comună asupra terenului din str. XXXXX Margaretei Trișca și lui Mihail Calalb”, instanțele au considerat că titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren urmează a fi anulat, or, este un act juridic eliberat în temeiul unui act administrativ ce contravine legii.

La 21 februarie 2019 Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au declarat recurs, prin care au solicitat casarea deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 05 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care a respinge acțiunea înaintată de către Anna Chivș și Valentin Chivș, ca neîntemeiată și tardivă. (f.d. 165-169, vol. II)

În motivarea cererii de recurs recurenței au invocat că instanța de apel la emiterea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a aplicat eronat normele de drept material, a analizat și a apreciat doar argumentele invocate de către reclamantii-intimați, lăsând fără apreciere argumentele invocate în cererea de apel și în referință.

Au mai indicat că instanțele inferioare au determinat incorect obiectul probațiunii, adică circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, care trebuie determinată definitiv de instanța judecătorească pornind de la temeiul pretențiilor și obiecțiilor părților, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Au menționat că instanțele nu au luat în considerație că capătul de cerere privind anularea deciziei CMC nr. 1/23-20 din 25.01.2012 a mai fost obiect al unui alt litigiu, și anume, la acțiunea Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat către Consiliul mun. Chișinău, intervenienți accesorii Margareta Trișca, Mihail Calalb și Mihail Brăharu privind declararea ilegală și anularea actului administrativ, care a fost respinsă prin hotărârea din 18 ianuarie 2013, nr. 3-1102/12 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia nr. 3ra-1192/13 din 03 iunie 2013 a Curții Supreme de Justiție.

La 19 martie 2019 Margareta Trișca, reprezentată de avocatul Lilia Pîslaru, din motivul nefolosirii căii de atac cu apel, a depus cerere de alăturare la recursul declarat de către Consiliul și Primăria municipiului Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 05 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță. (f.d. 177-179, vol. II)

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele cauzei civile și prevederilor legislației pertinente, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la

concluzia că recursul declarat de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău este inadmisibil din următoarele considerente.

După cum rezultă din speță litigiul a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) al Codului administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) al Codului de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele dosarului atestă că decizia integrală a instanței de apel a fost expediată participanților la proces la 25 ianuarie 2019 (f.d. 160, vol. II), recepționată la data de 28 ianuarie 2019, recursul a fost depus la 21 februarie 2019, în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 al Codului de procedură civilă.

La caz, completul Colegiului constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul Colegiului consideră că recursul declarat de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău nu

se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ, art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas